

Sygn. akt I ACz 1044/13

POSTANOWIENIE

Dnia 12 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w następującym składzie :

Przewodniczący: SSA Artur Kowalewski

Sędziowie: SA Danuta Jezierska

SO (del.) Tomasz Żelazowski

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2013 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa S. K.

przeciwko (...) z siedzibą w W.

o ustalenie

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 15 maja 2013 r. o sygn. akt I C 61/13

postanawia:

1. **oddalić zażalenie,**

2. **zasądzić od powoda S. K. na rzecz pozwanego (...) z siedzibą w W. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

SSO (del.) T. Żelazowski SSA A. Kowalewski SSA D. Jezierska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie, w I Wydziale Cywilnym, odrzucił pozew S. K. przeciwko (...) z siedzibą w W. o ustalenie oraz obciążył powoda kosztami postępowania poniesionymi przez pozwanego.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że Powód S. K. wniósł pozew o uchylenie uchwał sądu dyscyplinarnego Związku, mocą których został on uznany winnym przewinienia łowieckiego z art. 42 b ust. 1 i 3 ustawy Prawo Łowieckie w zb. z pkt. 17 Zbioru Zasad Etyki i §11 pkt. 2 Statutu PZŁ i za to wymierzono mu karę zawieszenia w prawach członka (...) na okres 6 miesięcy oraz zakaz pełnienia funkcji w organach zrzeszenia i koła na lat o uchylenie orzeczenia. Sąd I instancji nie zakwalifikował wyżej wymienionego powództwa jako sprawy cywilnej w rozumieniu art. 1 k.p.c. Nadto, Sąd I instancji wskazał, że ocena sprawy na tle wskazanego przepisu zależy od przedmiotu procesu (a dokładniej przedstawionego pod osąd roszczenia) i przytoczonego przez powoda stanu faktycznego. Te dwa elementy, konkretyzując stosunek prawny między stronami, kształtują charakter sprawy i tym samym nadają jej - lub odejmują - przymiot sprawy cywilnej. Sprawa ma charakter sprawy cywilnej, jeżeli treść łączących strony stosunków prawnych, obejmująca ich wzajemne prawa i obowiązki albo tworząca dany stan prawny, zakłada potrzebę ochrony interesów uczestniczących w nich podmiotów. Sprawa cywilna wymaga przy tym pozostawania dwóch lub więcej podmiotów w stosunku prawnym, regulowanym przepisami kodeksu cywilnego i innymi ustawami, którego podmioty

- w wypadku sporu - występują jako równorzędni partnerzy. Jeżeli natomiast jeden z nich uzyskuje pozycję podmiotu działającego z mocy swej władzy zwierzchniej, to stosunek taki nie jest stosunkiem cywilnoprawnym. Powołane przez Sąd I instancji regulacje dotyczące podstawy funkcjonowania łowieckiego sądownictwa dyscyplinarnego, jego ustroju i postępowania przed jego organami dowodzą, że orzeczenia łowieckich sądów dyscyplinarnych nie są aktami, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a. natomiast podstawy do wydawania tych orzeczeń nie stanowi akt powszechnie obowiązującego prawa, a Statut zrzeszenia, o dobrowolnym charakterze, na którego organy - w ramach konstytucyjnie gwarantowanej wolności działania - ustawodawca scedował prowadzenie sądownictwa dyscyplinarnego. Warunkiem poddania się łowieckiemu sądownictwu dyscyplinarnemu jest wszakże uprzednie złożenie deklaracji członkowskiej i uiszczenie wpisowego (art. 32 ust. 5 pkt 5 Prawa łowieckiego). Złożenie deklaracji członkowskiej jest równoznaczne ze zobowiązaniem się do ścisłego przestrzegania postanowień Prawa łowieckiego i Statutu (...).

Sąd I instancji wskazał, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 6 listopada 2012r. orzekł, iż art. 34 ust. 6 ustawy Prawo Łowieckie, w jakim przewiduje prawa członka (...), wobec którego zastosowano sankcję dyscyplinarną inną niż utrata członkostwa w Związku lub w kole łowieckim, gdy przewinienie i orzeczona za nie sankcja nie mają wyłącznie charakteru wewnątrzorganizacyjnego, do wniesienia odwołania do sądu, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji. W ocenie Sądu Okręgowego, brak jest jednak regulacji prawnej, która aktualnie regulowałaby tę kwestię w sposób szczegółowy, a samo przesądzenie przez Trybunał Konstytucyjny, iż powyższy przepis jest niekonstytucyjny nie daje czy to podstawy prawnej dla powoda, czy kompetencji dla sądu powszechnego, do rozpoznawania tego rodzaju spraw. Jak wskazał Sąd I instancji do czasu wydania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, sąd powszechny miał możliwość rozpoznawania jedynie spraw w zakresie ewentualnego nabycia czy pozbawienia myśliwego członkostwa w kole łowieckim, natomiast pozostałe przewinienia – z racji dobrowolnego uczestnictwa w tym zrzeszeniu – były poddawane pod osąd sądów dyscyplinarnych i to na tych orzeczeniach postępowania takie były zakańczane. Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie nie jest dopuszczalna droga sądowa, albowiem roszczenia powoda nie można uznać jako sprawę cywilną.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się powód, w złożonym zażaleniu wniósł o uchylenie postanowienia. Rozstrzygnięciu Sądu I instancji zarzucił błędną wykładnię art. 17 ust. 4² k.p.c. oraz błędne przyjęcie, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie może stanowić prawa. W uzasadnieniu zażalenia podał, że błędna jest przyjęta przez Sąd I instancji interpretacja, zgodnie z którą Polski Związek Łowiecki jest organizacją zrzeszającą członków na zasadzie dobrowolności. Nadto sam wyrok Trybunału Konstytucyjnego świadczy o nielegalności podejmowanych przez sądy łowieckie działań. Skarżący przywołał rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w Warszawie o sygn. akt I ACa 1025/08, które wykazywać miało dopuszczalność rozpoznawania pozwu w niniejszej sprawie.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz od skarżącego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, że pomimo wydania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego brak jest przepisu normującego kwestię sporną dotyczącą możliwości zaskarżenia wskazanych uchwał, w sposób odmienny niż na to wskazał Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie powoda okazało się bezzasadne i jako takie podlegało oddaleniu. Zgodnie z treścią art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd odrzuca pozew jeżeli droga sądowa jest niedopuszczalna. Sąd I instancji uznał, że brak jest podstaw w niniejszej sprawie do zakwalifikowania roszczenia powoda, obejmującego uchylenie uchwał sądów łowieckich wymierzających mu sankcje za przewinienia łowieckie, jako sprawy mieszczącej się w katalogu spraw cywilnych, w rozumieniu art. 1 k.p.c. Podstawą zajęcia wskazanego stanowiska była treść art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1995 r. prawo łowieckie, zgodnie z którym w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w Polskim Związku Łowieckim oraz utraty członkostwa w kole łowieckim zainteresowany może - po wyczerpaniu postępowania wewnątrzorganizacyjnego - dochodzić swoich praw na drodze sądowej. Aktualna treść wskazanego przepisu, obowiązująca w czasie wydawania orzeczeń przez sądy łowieckie względem powoda oraz w dacie składania przedmiotowego pozwu, ograniczała więc możliwość odwołania się na drodze sądowej od uchwały w sprawach dyscyplinarnych jedynie do sankcji utraty członkostwa w kole łowieckim. Na potrzeby niniejszych rozważań przyjąć więc należy, iż powoda, jak i Sąd I instancji

wiązała treść wskazanego przepisu, która w sposób jednoznaczny wyłączała możliwość skierowania powództwa na drodze sądowej w sprawach zastosowania kary dyscyplinarnej w postaci zawieszenia w prawach członka PZŁ i zakazu pełnienia funkcji w organach zrzeszenia.

W niniejszej sprawie podstaw swojego powództwa skarżący upatruje w treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 listopada 2012 r. (Dz.U.2012.1281). W treści orzeczenia Trybunał orzekł, iż z dniem 21 listopada 2012 r. art. 33 ust. 6 w jakim nie przewiduje prawa członka (...), wobec którego zastosowano sankcję dyscyplinarną inną niż utrata członkostwa w Związku lub w kole łowieckim, gdy przewinienie i orzeczona za nie sankcja nie mają wyłącznie charakteru wewnątrzorganizacyjnego, do wniesienia odwołania do sądu, został uznany za niezgody z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2. W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał Konstytucyjny dokonał wykładni wskazanego przepisu w kontekście charakteru prawnego (...) jako organizacji zrzeszającej członków co do zasady dobrowolnie, jednak działającego na zasadzie wyłączności w kwestiach uprawnień do polowań członków, co odebrało organizacji przymiot całkowicie dobrowolnego zrzeszenia w zakresie organizacji i postępowania dyscyplinarnego. Dokonując wskazanego ustalenia Trybunał podał, że charakter sankcji dyscyplinarnych, które ze swojej istoty pozbawiają członków Związku podstawnego prawa wynikającego z funkcji organizacji, a mianowicie prawa do polowania mogą w pewnych okolicznościach doprowadzić do naruszenia wolności i praw osobistych członków. Z tego względu ograniczenie prawa do możliwości zaskarżenia decyzji sądów dyscyplinarnych, orzekających inne sankcje niż tylko pozbawienie członkostwa w Związku, zostało uznane za niekonstytucyjne.

Powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma charakter rozstrzygnięcia interpretacyjnego. Przez orzeczenie interpretacyjne rozumie się na ogół takie, w którego sentencji TK rozstrzyga nie tylko o konstytucyjności badanego przepisu, ale zamieszcza także określoną jego wykładnię. Nie jest to jednak orzeczenie, którego zadaniem jest automatyczne wykreślenie wadliwego przepisu z obrotu prawnego i zastąpienie go nowym wyinterpretowanym brzmieniem. Przedstawione zagadnienie prawne dotyczy zasadniczych kontrowersji jurydycznych pomiędzy Trybunałem Konstytucyjnym a Sądem Najwyższym oraz sądami powszechnymi, które od dawna pozostają w orbicie zainteresowań doktryny prawa oraz judykatury obejmujących związaną z sądami powszechnymi lub Sądu Najwyższego wyrokami interpretacyjnymi Trybunału Konstytucyjnego w zakresie ich prawotwórczej funkcji.

W ocenie Sądu Okręgowego za dominujący w tym zakresie należy uznać pogląd reprezentowany przez Sąd Najwyższy, wyrażony na gruncie uprawnienia stron do wznowienia postępowania po wydaniu wyroku interpretacyjnego. Jak wynika z uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego składu 7 sędziów z 17 grudnia 2009 r. sygn. akt III PZP 2/09 sądy powszechne oraz Sąd Najwyższy są bezwzględnie związane tylko takim konstytucyjnym orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, które w sposób trwały eliminuje zakwestionowane przepisy z obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej systemu prawnego, tj. orzeczeniem o utracie mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją (art. 190 ust. 1 Konstytucji). Wszelką analogię z przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją na podstawie art. 190 Konstytucji należy uznać za naruszenie art. 178 ust. 1. Trybunał Konstytucyjny nie ma kompetencji do wypełniania luk normatywnych bądź usuwania innych niespójności systemu prawnego, tego bowiem typu wady lub braki (zaniechania legislacyjne) może eliminować wyłącznie ustawodawca, któremu Trybunał zasygnalizował określoną wadliwość legislacyjną. Przyznanie Trybunałowi takich kompetencji oznaczałoby pogwałcenie zasady trójpodziału władz i naruszałoby konstytucyjną równowagę pomiędzy organami władzy ustawodawczej, wykonawczej oraz sądowniczej. Z powyższego wynika, że sam fakt uznania niekonstytucyjności przepisu, na skutek jego odmiennej interpretacji, nie eliminuje go z obiegu prawnego, gdyż za zmianę brzmienia przepisów rangi ustawowej odpowiedzialna jest władza ustawodawcza i tylko w oparciu o odpowiedni akt zmieniający możliwe jest doprowadzenie do zmiany przepisu.

Przyjmując powyższą koncepcję braku prawotwórczego charakteru orzeczeń interpretacyjnych Trybunału Konstytucyjnego, uznać należało, że wyrok z dnia 6 listopada 2012 r. nie mógł stanowić podstawy prawnej roszczeń powoda. Pomimo bowiem dokonanej interpretacji, do dnia dzisiejszego komentowany przepis art. 33 ust. 6 ustawy prawo łowieckie nie uległ zmianie i nadal zawiera ograniczenie w kategorii spraw mogących podlegać zaskarżeniu do Sądu powszechnego, wyznaczając w sposób jednoznaczny zakres spraw rozumianych jako sprawy cywilne w znaczeniu formalnym. Sąd powszechny nie zyskał uprawnienia do rozpoznania innej kategorii spraw niż wskazane w treści

przepisu. Zgodzić się należy w tym zakresie ze stanowiskiem Sądu I instancji, który w sposób prawidłowy ocenił roszczenie powoda jako sprawę pozostającą poza katalogiem spraw cywilnych, w rozumieniu art. 1 k.p.c. opierając się na treści wart. 33 ust. 6 prawa łowieckiego.

W kontekście powyższych rozważań, nie zasługuje także na uwzględnienie zażalenie powoda w części, w której odnosi się do treści art. 17 § 4² k.p.c. zawierającego katalog sporów, co do których właściwy rzeczowo jest Sąd Okręgowy. Odwołanie zawarte we wskazanym przepisie dotyczy tylko spraw uznanych za spory o charakterze cywilnym i nie tworzy generalnej podstawy dla wszystkich uchwał lub orzeczeń wydawanych przez instytucje o cechach wymienionych w treści przepisu. Podobnie ocenić należy zarzut niezgodności argumentacji Sądu Okręgowego z poglądem wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 17 lutego 2009 r. sygn. akt I ACa 1025/08. Sąd ten bowiem oceniając zarzut braku drogi sądowej w ramach rozpoznawania sprawy uznał, że przez sformułowanie „utrata członkostwa” należy rozumieć także takie okoliczności, które bezpośrednio prowadzą do takiego rozwiązania w tym podjęcia uchwały w trybie § 99 ust. 3 pkt 1 Statutu PZŁ. Sąd ten nie uznał w ramach rozpoznania sprawy, że dopuszczalne jest zaskarżanie w drodze procesu sądowego wszystkich sankcji zastosowanych przez sąd dyscyplinarny, ale takich których rezultatem jest utrata członkostwa w kole łowieckim. Nie znajduje więc podstaw zarzut powoda, który uznał na tej podstawie, że zawieszenie w prawach członka ma identyczny skutek.

Reasumując, z wyżej opisanych przyczyn, Sąd Apelacyjny w oparciu o treść art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd oddalił zażalenie jako bezzasadne.

O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny rozstrzygnął w oparciu o treść art. 98 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty procesu. Z uwagi na fakt, że strona pozwana wniosła w niniejszym postępowaniu drugo instancyjnym odpowiedź na zażalenie do poniesionych przez nią kosztów należało zaliczyć wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym. Kwota wynagrodzenia wynika z treści § 10 pkt 1 (ze względu na przedmiot roszczenia o uchylenie uchwały) oraz § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez skarb państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSO (del.) T. Żelazowski SSA A. Kowalewski SSA D. Jeziarska